

PERBEZAAN KUALITI GURU PENDIDIKAN ISLAM SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN BERDASARKAN JANTINA, LOKASI SEKOLAH DAN KEKERAPAN MENYERTAI LATIHAN DALAM PERKHIDMATAN

Noornajihan Jaafar [1], Ab. Halim Tamuri [2]

[1] Universiti Sains Islam
Malaysia, Malaysia
noornajihan@usim.edu.my

[2] Universiti Kebangsaan
Malaysia, Malaysia
tamuri67@gmail.com

ABSTRACT

This study was designed to examine the quality of teachers of Islamic Studies (TIS) in national secondary schools in Peninsular Malaysia. A research on the differences of TIS quality based on a number of demographic factors such gender, school location and the frequency of participating in-service training was also carried out. This study used a quantitative approach and the questionnaire was the main instrument. Multi stage cluster sampling technique was used to determine the sample. The sample size involved in this research were 544 TIS representing a population of 8562 TIS in national secondary schools in Peninsular Malaysia. The results show that TIS quality is at an excellent level ($M = 4.32$). t -Test analysis shows that there is a small difference for quality variables based on gender, the male TIS ($M = 4.41$) topped females TIS ($M = 4.29$). The school location had no influence on the quality of TIS. In addition, the frequency factor participating in-service training also did not make a difference to the quality of the TIS. In addition, findings of this study pose implications for policy and practice of teaching among TIS.

Keywords: *Teacher of Islamic Studies, quality, in-service training, Murabbi*

PENGENALAN

Ibn Khaldun (1993) menyatakan bahawa kehebatan tamadun Islam 1432 tahun yang lepas dalam menangani kejahilan di kalangan masyarakat Arab jahiliyyah, telah menyaksikan kehebatan Nabi Muhammad s.a.w. membentuk umat Islam dari kalangan para sahabat r.a. Ketika itu, Nabi s.a.w. telah berupaya dengan izin Allah s.w.t. mengeluarkan manusia daripada kegelapan kepada cahaya sehingga melahirkan satu generasi yang berilmu, beriman, beramal dan bertakwa sehingga mendapat pengiktirafan dari Allah s.w.t. sebagai *khair al-ummah*. Hal ini bertepatan dengan firman Allah s.w.t. dalam surah Ali Imran, 3:110 yang bermaksud:

Maksudnya: Kamu adalah umat yang terbaik yang dilahirkan untuk manusia. Suruhlah kepada kebaikan dan cegahlah kemungkaran dan beriman kepada Allah s.w.t.

(Abdullah Basmeh 2010: 148)

Rasulullah s.a.w. bukan sahaja bertindak sebagai seorang rasul, malah, juga pendidik kepada ahli keluarga baginda s.a.w. dan para sahabatnya. Nabi Muhammad s.a.w. antara guru terhebat dalam lembaran sejarah Islam. Kesan pengajaran dan dakwah baginda terbukti telah dapat membentuk generasi yang bertakwa.

Dengan itu, sejak awal Islam hingga ke hari kiamat, Rasulullah s.a.w. menjadi model utama di dalam dunia pendidikan ('Abd al-Fattah'Abd Ghuddah 2001; Razali Saaran 2010; dan Said Hawa 1990).

Dalam aspek pendidikan, Baginda Rasulullah s.a.w. bukan sahaja bertindak sebagai penyampai ilmu atau dikenali sebagai *muallim*, bahkan Baginda Rasulullah s.a.w. juga berperanan sebagai *role model* yang *mentarbiyyah* jiwa-jiwa manusia amnya dan bangsa Arab jahiliyyah ketika zaman itu khususnya ('Abd al-Fattah Abu Ghuddah 2001; Abdullah Nasih 'Alwan 1968; al-Hafiz al-Suwaid 1988). Ini bertepatan dengan firman Allah s.w.t. dalam surah al-A'zab, 33: 21 yang bermaksud:

Maksudnya: Demi sesungguhnya, adalah bagi kamu pada diri Rasulullah s.a.w. itu contoh ikutan yang baik, iaitu bagi orang yang sentiasa mengharap (keredaan) Allah s.w.t. dan (balasan baik) hari akhirat, serta ia pula menyebut dan mengingati Allah s.w.t. banyak-banyak (dalam masa susah dan senang).

(Abdullah Basmeh 2010: 1104)

Role model inilah yang diterapkan dalam kualiti guru sebagai *murabbi*. Kualiti GPI sebagai *murabbi* harus dihayati oleh para pendidik dalam mendepani ragam murid pada abad ini. Ini kerana, untuk membentuk generasi Muslim yang holistik dan seimbang dari segi rohani, emosi, intelek dan jasmani, seseorang guru itu bukan sekadar hanya menyampaikan ilmu bahkan turut membimbing para murid. Pembimbing yang unggul memerlukan seseorang guru itu menghayati ciri-ciri seorang *murabbi* iaitu satu pakej kualiti guru yang bersandarkan kepada hadis-hadis Nabi s.a.w. Ini bersesuaian dengan matlamat PI itu sendiri yang antaranya mengangkat martabat al-Quran dan Sunnah sebagai tunjang dalam pembelajaran sepanjang hayat bagi mendapatkan ilmu, kemahiran dan penghayatan (Kamarul Azmi Jasmi & Ab. Halim Tamuri 2007). Penghayatan kualiti GPI sebagai *murabbi* yang terzhahir melalui amalan seharian GPI memerlukan satu bentuk keyakinan dan kepercayaan diri untuk melakukannya (al-Ghazali t.th.). Kepercayaan inilah yang dikenali sebagai EK guru (Bandura 1997; Gibson & Dembo 1984).

PERMASALAHAN KAJIAN

Fenomena gejala keruntuhan akhlak yang berlaku dalam kalangan remaja Islam masa kini, secara tidak langsung turut dikaitkan dengan kualiti GPI (Asmawati Suhid 2005), selain beberapa faktor lain seperti institusi kekeluargaan, rakan sebaya, media dan kepesatan teknologi maklumat (K. Shoba 2007). Kajian Abdullah Sani Yahya (2005) telah mendapati bahawa personaliti GPI merupakan salah satu faktor kepada perlakuan kurang sopan dalam kalangan murid. Keadaan sebegini sudah tentu mencemarkan imej GPI di mata murid, rakan guru, pentadbir sekolah dan masyarakat. Apatah lagi, guru mempunyai pengaruh yang sangat besar dalam pembentukan diri murid (Ab. Halim Tamuri et al. 2004; Ahmad Kilani et al. 2005; Azizi Yahaya et al. 2002; Zalizan Mohd Jelas et al. 2005).

Pegangan agama yang kuat merupakan pengikat kepada akhlak seseorang individu (Ahmad Munawwar Ismail, 2009). Manakala kurikulum PI yang berkesan berupaya mempengaruhi minda, sikap dan tingkah laku remaja (Baharom Mohamad, Ali Suradin, & Za'ba Helmi Khamisan, 2008). Oleh demikian, GPI yang merupakan pelaksana kepada kurikulum PI, turut memainkan peranan dalam pembentukan akhlak pelajar (Baharom Mohammad & Iliyas Hashim, 2010). Maka, tidak hairanlah jika kajian Saidi Daud (2008) telah mendapati bahawa faktor guru juga menyumbang kepada keruntuhan akhlak dan masalah disiplin murid. Sikap segelintir guru yang memarahi murid di hadapan rakan-rakan yang lain, memukul murid tanpa mengambil kira peraturan yang ditetapkan, memperendah-rendahkan kebolehan murid, melayan murid secara tidak adil dan lain-lain lagi antara faktor yang mempengaruhi sikap murid terhadap PI, sekaligus memberikan tanggapan negatif kepada GPI secara umum (Syed Najmuddin et al. 2009). Hal ini menyokong pandangan Ab. Halim Tamuri & Khadijah Abdul Razak (2003: 69) yang menyatakan bahawa:

Tidak dapat dinafikan lagi masalah keruntuhan akidah dan sosial seperti gejala murtad, keruntuhan akhlak, zina, rogol serta kegagalan remaja Islam untuk melaksanakan tuntutan asas sebagai seorang Islam telah menimbulkan pelbagai pandangan dan persepsi di kalangan masyarakat terhadap PI amnya dan guru-guru PI khasnya.

Sesuai dengan persepsi dalam petikan tersebut, kajian-kajian yang telah dijalankan oleh Azhar Muhammad (Azhar Muhammad & Nor Syakirah Samsuni, 2008) & Nor Syakirah Samsuni (2008), Ab. Halim Tamuri & Zarin Ismail (2005), Zahariah Aiyub (2005), Ab Halim Tamuri et al. (2004), Wan Mohd. Zahid Mohd. Noordin (2003) dan Airi Abu Bakar (2003) telah mendedahkan ketidakupayaan sesetengah GPI dalam membentuk diri mereka selaku pembimbing dan *role model* kepada murid.

Implikasi daripada kajian-kajian tersebut menunjukkan bahawa terdapatnya segelintir GPI yang kurang menghayati peranan mereka yang sebenar; bukan sahaja sebagai pengajar bahkan sebagai *murabbi* yang mampu membentuk generasi yang berakhlak mulia. Menurut Abdullah Md. Din (2011), untuk mempertingkatkan kualiti PI sehingga benar-benar mencapai matlamat FPI, kriteria GPI sebagai seorang *murabbi* adalah menjadi cabaran kerana terdapatnya pelbagai latar belakang pendidikan awal dalam kalangan GPI. Bagi memastikan kualiti GPI sentiasa berada pada tahap yang cemerlang, penilaian berterusan terutama yang melibatkan kualiti peribadi dan kecekapan profesional dalam pengajaran perlu diberi keutamaan. Oleh demikian, kajian-kajian bagi membangun dan mempertingkatkan professional GPI perlu lebih banyak dijalankan.

Justeru, GPI perlulah memiliki satu set kualiti yang berupaya menjadi role model kepada murid selain melaksanakan tugas hakiki dalam P&P. Persoalannya, apakah tahap kualiti GPI sehingga mampu menggalas tanggungjawab yang besar ini. Bahkan, kajian ini bakal mengesan perbezaan kualiti GPI berdasarkan beberapa demografi terpilih seperti jantina, lokasi sekolah dan kekerapan menyertai latihan dalam perkhidmatan (LDP).

OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini bertujuan untuk mencapai objektif-objektif kajian seperti berikut:

- i. Menenal pasti tahap kualiti guru Pendidikan Islam SMK;
- ii. Mengesan perbezaan kualiti guru Pendidikan Islam sekolah SMK berdasarkan jantina;
- iii. Mengesan perbezaan kualiti guru Pendidikan Islam SMK berdasarkan lokasi sekolah;
- iv. Mengesan perbezaan kualiti guru Pendidikan Islam SMK berdasarkan kekerapan mengikuti LDP.

SOALAN KAJIAN

Bagi mencapai objektif di atas, kajian ini dirangka bagi menjawab beberapa soalan kajian seperti berikut:

- i. Apakah tahap kualiti guru pendidikan Islam SMK?
- ii. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan jantina ?
- iii. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan lokasi sekolah ?
- iv. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan kekerapan mengikuti LDP ?

HIPOTESIS KAJIAN

Bagi menjawab soalan kajian 2, 3 dan 4, tiga hipotesis nol (H_0) telah dibina, iaitu:

- H_{01} Tidak terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan jantina.

- Ho₂ Tidak terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan lokasi sekolah.
- Ho₃ Tidak terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan kekerapan mengikuti LDP berkaitan kurikulum.
- Ho₄ Tidak terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan kekerapan mengikuti LDP berkaitan P&P.
- Ho₅ Tidak terdapat perbezaan yang signifikan skor min kualiti guru pendidikan Islam SMK berdasarkan kekerapan mengikuti LDP berkaitan pembangunan diri.

BATASAN KAJIAN

Kajian ini tertumpu kepada Guru Pendidikan Islam di sekolah kebangsaan Malaysia dengan memfokuskan kepada empat zon di semenanjung Malaysia, iaitu zon utara, timur, tengah dan selatan.

TINJAUAN KEPUSTAKAAN

Perbincangan mengenai kualiti GPI secara khusus telah dibahaskan oleh Kamarul Azmi Jasmi (2010) dan Mohd Kassim Tusin (2010). Manakala perbincangan mengenai kualiti guru *murabbi* pula banyak dibahaskan oleh sarjana Islam dalam bidang pendidikan. Ini kerana terminologi *murabbi* itu sendiri berasal daripada perkataan Bahasa Arab. Terdapat beberapa orang sarjana Islam yang membincangkan tentang kualiti GPI sebagai *murabbi* dalam penulisan mereka seperti Abdullah Nasih Alwan (1968), al-Nahlawi (1979), al-Hammadi (1987) dan al-Hafiz al-Suwaid (1988).

Berdasarkan model-model kualiti GPI yang telah dikenal pasti, terdapat sembilan dimensi kualiti GPI yang telah dikenal pasti, iaitu: (1) pemikiran *rabbani*; (2) penguasaan ilmu agama; (3) pengamalan agama; (4) budaya keilmuan; (5) kemahiran pedagogi; (6) kemahiran psikologi; (7) kemahiran komunikasi; (8) sahsiah dan (9) sumbangan kemasyarakatan.

Kajian berkaitan kualiti GPI masih belum banyak dijalankan. Antara kajian yang telah dijalankan adalah seperti kajian peranan GPI berdasarkan konsep "lima Mim" oleh Ab. Halim Tamuri et al. (2010a), kajian tahap profesionalisme dalam kalangan GPI oleh Ab. Halim Tamuri et al. (2010b), kajian kualiti GPI di Sabah oleh Mohd Kassim Tusin (2010), kajian GCPI oleh Kamarul Azmi Jasmi (2010) dan kajian penilaian murid terhadap profesionalisme GPI di MRSM oleh Syed Najmuddin Syed Hassan et al. (2009) Daripada kajian-kajian tersebut, hanya tiga kajian sahaja yang menyentuh soal kualiti GPI di SMK secara khusus, iaitu kajian Mohd Kassim Tusin (2010) yang mengkaji kualiti GPI di Sabah dan kajian Kamarul Azmi Jasmi (2010) yang mengkaji kualiti GCPI. Keduanya adalah berbentuk kualitatif. Walaupun kajian Ghazali Darusalam berbentuk kuantitatif, namun kajian tersebut mengkaji pengetahuan, kemahiran dan amalan GPI berdasarkan 19 jenis kualiti guru. Namun kajian yang bakal pengkaji jalankan adalah berkaitan kualiti sebagai *murabbi* GPI selain melihat hubungannya dengan EK dan faktor persekitaran GPI.

Kajian-kajian lepas telah menunjukkan bahawa faktor personal seperti jantina, umur, pengalaman mengajar, tahap pendidikan, pengkhususan, pengalaman latihan dan sumbangan kepada aktiviti kemasyarakatan mempengaruhi kualiti seseorang guru secara umum (Dunkin & Biddle 1974; Farrant 1964; Hapidah Mohamed 2001; Ishak Sin 2001; Kamarul Azmi Jasmi 2010; Mohd Kassim Tusin 2010; Musa Daia 1987; Nooraida Yakob 2008; Rabiatal Adawiyah 2009; Rorlinda 2009; Saaidah 2005).

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini secara asasnya adalah berbentuk tinjauan (*survey*) yang dijalankan menerusi kaedah tinjauan deskriptif secara deduktif (Neuman, 2002), iaitu kajian dimulakan dengan pembinaan hipotesis, diikuti dengan pengukuran data kajian secara empirikal dan diakhiri dengan penganalisan secara kritikal. Jenis tinjauan yang

digunakan dalam kajian ini pula ialah tinjauan semasa atau keratan lintang (*cross-sectional survey*), iaitu data dipungut sekali sahaja daripada suatu sampel pada suatu masa (Creswell, 2008).

Lokasi kajian ini ialah di beberapa buah sekolah SMK di bawah seliaan KPM. Kajian ini melibatkan beberapa buah SMK bagi empat buah negeri, iaitu Kedah, Kelantan, Selangor dan Melaka.

Secara amnya, kajian ini menggunakan teknik pensampelan kelompok atas kelompok (*multi stage cluster*) bagi menentukan sampel kajian. Saiz sampel yang ditentukan dalam kajian ini adalah seramai 544 orang GPI daripada populasi seramai 8562 orang GPI.

DAPATAN KAJIAN

Profil Responden Kajian

Jadual 1 menunjukkan bahawa jumlah responden GPI lelaki yang terlibat dalam kajian ini adalah seramai 162 orang (29.8%) dan responden GPI perempuan pula adalah seramai 382 orang (70.2%). Manakala peratusan yang hampir seimbang bagi responden yang bertugas di sekolah bandar (49.8%) dengan kekerapan seramai 271 orang dan sekolah luar bandar (50.2%) dengan kekerapan seramai 273 orang. Manakala dari aspek tempoh pengalaman mengajar, seramai 18 orang GPI (3.3%) telah mengajar antara satu hingga tiga tahun. 32 orang GPI (5.9%) telah mengajar selama lebih kurang empat hingga enam tahun. Manakala baki responden selebihnya, iaitu seramai 494 orang GPI (90.8%) telah mengajar lebih daripada tujuh tahun. Kategori kelayakan akademik tertinggi pula, mencatatkan seramai 36 orang responden (6.6%) memiliki ijazah sarjana, 489 orang responden (89.9%) memiliki ijazah sarjana muda, 13 orang responden (2.4%) hanya memiliki diploma dan 13 orang responden (1.1%) memiliki STP/STPM/STAM dan yang setara dengannya.

Bagi kategori penyertaan dalam latihan/bengkel/kursus berkaitan kurikulum pula, seramai 101 orang responden (18.6%) menyatakan bahawa mereka tidak pernah mengikuti latihan/bengkel/kursus berkaitan. Manakala seramai 236 orang responden (43.4%) menyatakan bahawa mereka mengikuti kursus berkaitan sebanyak satu hingga dua kali setahun dan seramai 207 orang responden (38.1%) pula menyatakan bahawa mereka menyertai kursus berkaitan sebanyak tiga kali dan lebih dalam setahun. Antara contoh latihan/bengkel/kursus berkaitan kurikulum yang pernah disertai oleh responden ialah bengkel membina item, bengkel PBS, bengkel penaksiran dan pembinaan soalan, bengkel pembinaan modul, kursus pemarkahan PMR dan SPM dan lain-lain.

Manakala bagi kategori penyertaan dalam latihan/bengkel/kursus berkaitan P&P, seramai 107 orang responden (19.7%) menyatakan bahawa mereka tidak pernah mengikuti latihan/bengkel/kursus berkaitan. Manakala seramai 258 orang responden (47.4%) menyatakan bahawa mereka mengikuti kursus berkaitan sebanyak satu hingga dua kali setahun dan seramai 179 orang responden (32.9%) pula menyatakan bahawa mereka menyertai kursus berkaitan sebanyak tiga kali dan lebih dalam setahun. Antara contoh latihan/bengkel/kursus berkaitan kurikulum yang pernah disertai oleh responden ialah kursus "lesson study", bengkel "master learning", bengkel ICT, kursus pedagogi menarik, kursus peningkatan PMR, kursus pemantapan kurikulum bengkel pembinaan laman web dan lain-lain.

Bagi kategori terakhir pula, iaitu penyertaan dalam latihan/bengkel/kursus berkaitan pembangunan diri, seramai 66 orang responden (12.1%) menyatakan bahawa mereka tidak pernah mengikuti latihan/bengkel/kursus berkaitan. Manakala seramai 247 orang responden (45.5%) menyatakan bahawa mereka mengikuti kursus berkaitan sebanyak satu hingga dua kali setahun dan seramai 231 orang responden (42.5%) pula menyatakan bahawa mereka menyertai kursus berkaitan sebanyak tiga kali dan lebih dalam setahun. Antara contoh latihan/bengkel/kursus berkaitan kurikulum yang pernah disertai oleh responden ialah kursus peningkatan profesionalisme, kursus etika berpakaian, latihan keselamatan kebakaran, kursus motivasi, kursus konsultasi, kursus kepimpinan, kursus integriti, kursus protokol, bengkel "learning community", kursus "soft skill" dan lain-lain.

Jadual 1

Profil Responden Kajian

Kategori	Kumpulan	Kekerapan	Peratusan
Jantina	Lelaki	162	29.8
	Perempuan	382	70.2
Lokasi Sekolah	Sekolah Bandar	271	49.8
	Sekolah Luar Bandar	273	50.2
Penyertaan	tidak pernah	101	18.6
Latihan/Bengkel/Kursus	1-2 kali setahun	236	43.4
Berkaitan Kurikulum	3 kali setahun atau lebih	207	38.1
Penyertaan	tidak pernah	107	19.7
Latihan/Bengkel/Kursus	1-2 kali setahun	258	47.4
Berkaitan P&P	3 kali setahun atau lebih	179	32.9
Penyertaan	tidak pernah	66	12.1
Latihan/Bengkel/Kursus	1-2 kali setahun	247	45.4
Berkaitan Pembangunan Diri	3 kali setahun atau lebih	231	42.5

Tahap Kualiti Guru Pendidikan Islam Sekolah Menengah Kebangsaan

Bagi menjawab soalan kajian 1, analisis deskriptif yang meliputi peratusan, kekerapan, min dan sisihan piawai digunakan. Secara keseluruhan, kualiti GPI SMK berada pada tahap cemerlang dengan min=4.32; s.p.=0.373.

Namun demikian, jika diteliti dapatan analisis deskriptif mengikut sub konstruk seperti pada Jadual 2, tidak kesemua sub konstruk mencapai skor min cemerlang. Ini kerana sub konstruk "kemahiran pedagogi", "sumbangan kemasyarakatan" dan "pengamalan agama" hanya mencapai tahap baik dengan masing-masing (min=3.58; s.p.=0.463), (min=3.72; s.p.=0.644) dan (min=4.14; s.p.=0.436). Manakala sub konstruk yang lain mencapai tahap sangat tinggi, dengan turutan sub konstruk "penguasaan ilmu agama" (min=4.98; s.p.=0.395), "pemikiran *rabbani*" (min=4.94; s.p.=0.246), "kemahiran komunikasi" (min=4.56; s.p.=0.444), "sahsiah" (min=4.56; s.p.=0.387), "kemahiran psikologi" (min=4.49; s.p.=0.424), "budaya keilmuan" (min=4.37; s.p.=0.467)

Dapatan ini menunjukkan bahawa, secara keseluruhan, GPI cemerlang dalam aspek penguasaan ilmu agama, pemikiran *rabbani*, kemahiran komunikasi, sahsiah, kemahiran psikologi dan budaya keilmuan. Namun, GPI perlu meningkatkan kualiti mereka dari aspek kemahiran pedagogi, sumbangan kemasyarakatan dan pengamalan agama.

Jadual 2

Skor min dan sisihan piawai kualiti GPI berdasarkan sub konstruk

Sub Konstruk	Min	SP
Pemikiran <i>rabbani</i>	4.94	0.246
Penguasaan Ilmu agama	4.98	0.395
Pengamalan agama	4.14	0.436
Budaya keilmuan	4.37	0.467
Kemahiran pedagogi	3.58	0.463
Kemahiran psikologi	4.49	0.424
Kemahiran komunikasi	4.56	0.444
Sahsiah	4.56	0.387
Sumbangan kemasyarakatan	3.72	0.644
Keseluruhan	4.32	0.373

Perbezaan Kualiti Guru Pendidikan Islam Sekolah Menengah Kebangsaan Berdasarkan Jantina

Berdasarkan Jadual 3, keputusan ujian *t-test*, menunjukkan perbezaan kualiti GPI berdasarkan jantina adalah [$F = 0.682$; $p = 0.000$ ($p < 0.05$)]. Nilai tersebut menunjukkan bahawa hipotesis nol pertama (H_{01}) berjaya ditolak. Ini bermakna terdapatnya perbezaan tahap kualiti GPI berdasarkan faktor jantina, GPI lelaki mengatasi GPI perempuan dari segi kualiti (min: lelaki = 4.41; perempuan = 4.29). Walaupun secara statistiknya, perbezaan tersebut adalah signifikan, namun perbezaan skor min sebenar adalah kecil (Pallant 2007).

Jadual 3

Perbezaan Kualiti Guru Pendidikan Islam Sekolah Menengah Kebangsaan Berdasarkan Jantina

* Signifikan pada aras 0.05; N = 544

Kualiti GPI	N	Min	S.P.	F	Sig.
Lelaki	162	4.41	0.312	0.682	0.000*
Perempuan	382	4.29	1.297		

Perbezaan Kualiti Guru Pendidikan Islam Sekolah Menengah Kebangsaan Berdasarkan Lokasi Sekolah

Berdasarkan Jadual 4, keputusan ujian-*t*, menunjukkan tidak terdapat perbezaan kualiti GPI berdasarkan lokasi sekolah [$F = 0.506$; $p = 0.931$ ($p > 0.05$)]. Nilai tersebut menunjukkan bahawa hipotesis nol kedua (H_{02}) tidak berjaya ditolak.

Jadual 4

Perbezaan Kualiti Guru Pendidikan Islam Sekolah Menengah Kebangsaan Berdasarkan Lokasi Sekolah

Kualiti GPI	N	Min	SP	F	Sig.
Lelaki	162	4.32	0.305	0.506	0.931*
Perempuan	382	4.37	1.309		

Perbezaan Kualiti Guru Pendidikan Islam Sekolah Menengah Kebangsaan Berdasarkan Kekekapan Mengikuti Latihan Dalam Perkhidmatan

Hipotesis nol ketiga (H_{03}) yang dibentuk diuji dengan analisis ANOVA sehalu bagi mengenal pasti sekiranya terdapat perbezaan signifikan kualiti GPI berdasarkan faktor kekekapan mengikuti latihan berkaitan kurikulum.

Jadual 5 memaparkan nilai $p=0.78$, iaitu $p>0.05$. Nilai tersebut menunjukkan bahawa hipotesis nol ketiga (H_{03}) tidak berjaya ditolak. Ini bermakna tidak terdapat perbezaan skor min kualiti GPI yang signifikan berdasarkan kekekapan mengikuti latihan berkaitan kurikulum.

Jadual 5

Perbezaan kualiti GPI berdasarkan faktor kekekapan mengikut latihan kurikulum

Kekerapan Latihan Kurikulum	Perbezaan Varians	D.K.	F	Sig.
Antara kumpulan	1.448	2		
Dalam kumpulan	49.747	541	7.876	0.078
Jumlah	51.195	543		

Hipotesis nol keempat (H_{04}) yang dibentuk diuji dengan analisis ANOVA sehalu bagi mengenal pasti sekiranya terdapat perbezaan signifikan kualiti GPI berdasarkan faktor kekerapan mengikuti latihan berkaitan P&P. Jadual 6 memaparkan nilai $p=0.60$, iaitu $p>0.05$. Nilai tersebut menunjukkan bahawa hipotesis nol keempat (H_{04}) tidak berjaya ditolak. Ini bermakna tidak terdapat perbezaan skor min kualiti GPI yang signifikan berdasarkan kekerapan mengikuti latihan berkaitan P&P.

Jadual 6

Perbezaan kualiti GPI berdasarkan faktor kekerapan mengikuti latihan P&P

Kekerapan Latihan P&P	Perbezaan Varians	D.K.	F	Sig.
Antara kumpulan	0.567	2		
Dalam kumpulan	50.628	541	3.031	0.060
Jumlah	51.195	543		

Hipotesis nol kelima (H_{05}) yang dibentuk diuji dengan analisis ANOVA sehalu bagi mengenal pasti sekiranya terdapat perbezaan signifikan kualiti GPI berdasarkan faktor kekerapan mengikuti latihan berkaitan pembangunan diri.

Jadual 7 memaparkan nilai $p=0.351$, iaitu $p>0.05$. Nilai tersebut menunjukkan bahawa hipotesis nol kelima (H_{05}) tidak berjaya ditolak. Ini bermakna tidak terdapat perbezaan skor min kualiti GPI yang signifikan berdasarkan kekerapan mengikuti latihan berkaitan pembangunan diri.

Jadual 7

Perbezaan kualiti GPI berdasarkan faktor kekerapan mengikuti latihan pembangunan diri

Kekerapan Latihan Pembangunan Diri	Perbezaan Varians	D.K.	F	Sig.
Antara kumpulan	0.198	2		
Dalam kumpulan	50.998	541	1.050	0.351
Jumlah	51.195	543		

PERBINCANGAN

Dapatan kajian ini mendapati bahawa terdapat perbezaan kualiti GPI berdasarkan faktor jantina, iaitu GPI lelaki mendahului GPI perempuan dengan min masing-masing 4.41 dan 4.29. Walau bagaimanapun dari segi statistik perbezaan tersebut adalah sangat kecil kerana ia hanya melibatkan dua titik perpuluhan (Pallant, 2007).

Dapatan ini boleh dijelaskan dengan ciri-ciri umum maskulin dan feminin, iaitu individu lelaki adalah dicirikan sebagai menguasai, kuat fizikal dan agresif, berbanding dengan individu perempuan yang dicirikan sebagai beremosi, berhati lembut dan terperinci (Morris & Maisto, 2001). Pengkaji berpendapat bahawa GPI lelaki dan perempuan mempunyai kelebihan yang boleh digilap dan pada masa yang sama mempunyai kekurangan yang boleh diperbaiki. Contohnya, sifat mengawal yang ada pada GPI lelaki berguna dalam aspek pengurusan bilik darjah, mengendalikan sesebuah aktiviti di sekolah dan luar sekolah, memegang jawatan penting di sekolah dan dalam masyarakat. Manakala sifat lemah lembut dan naluri keibuan GPI perempuan boleh digunakan untuk menarik perhatian murid serta mendekati diri dengan murid yang bermasalah samada masalah akademik mahupun sahsiah. Karakter perempuan yang juga sinonim dengan sifat teliti, membuatkan GPI sangat baik dari aspek dokumentasi. Perbezaan karakter lelaki dan perempuan ini telah dijelaskan oleh Allah s.w.t. seperti dalam surah al-Hujurat, 49: 13 yang bermaksud:

“Wahai umat manusia! Sesungguhnya kami telah menciptakan kamu dari lelaki dan perempuan, dan kami telah menjadikan kamu berbagai bangsa dan bersuku puak, supaya kamu berkenal-kenalan (dan beramah mesra antara satu dengan yang lain). Sesungguhnya semulia-mulia kamu di sisi Allah ialah orang yang lebih taqwanya di antara kamu, (bukan yang lebih keturunan atau bangsanya). Sesungguhnya Allah maha mengetahui, lagi maha mendalam pengetahuannya (akan keadaan dan amalan kamu).”

(Abdullah Basmeh, 2010, h. 1387)

Manakala faktor lokasi sekolah didapati tidak memberi kesan kepada perbezaan kualiti GPI. Dapatan yang sama turut diperolehi dalam kajian Ab. Halim Tamuri et al. (2004) yang mendapati bahawa GPI di sekolah bandar dan sekolah luar bandar secara keseluruhan menggunakan pendekatan pengajaran yang sama. Pengkaji mengandaikan bahawa kualiti seseorang GPI itu lebih banyak dipengaruhi oleh faktor personal berbanding dengan faktor persekitaran. Justeru, bagi meningkatkan kualiti guru, khususnya GPI, selain aspek iklim sekolah seperti pentadbir, murid, beban kerja dan lain-lain, aspek dalaman GPI perlu dipertingkatkan agar kualiti GPI sentiasa berada pada tahap yang cemerlang.

Selain itu, faktor kekerapan menyertai latihan samada berkaitan kurikulum, P&P dan pembangunan diri turut diuji, bagi melihat samada terdapat perbezaan kualiti GPI berdasarkan faktor tersebut atau tidak. Kajian lepas mendapati kualiti guru menyumbang kepada kualiti sekolah secara umum dan prestasi murid secara khusus. Ia boleh ditambah baik menerusi program-program perkembangan profesionalisme seperti latihan, bengkel dan seminar (Berliner, 2005). Secara teori, latihan sepanjang perkhidmatan itu penting bagi mengekalkan motivasi guru-guru dalam perkhidmatan untuk terus komited dalam tugas mereka seharian (Drake, 2002). Hal yang sama juga ditekankan oleh Huberman (1989), bila mana beliau mendapati tahap motivasi dan kualiti guru semakin menurun apabila memasuki tempoh pertengahan iaitu tahun ke-19 dan ke atas dalam kerjaya perguruan. Beliau telah membahagikan pusingan kerjaya dalam bidang perguruan kepada lima pusingan, iaitu dimulai dengan pusingan survival dan penerokaan (1-3 tahun), pusingan kestabilan (4-6 tahun), pusingan eksperimentasi, aktif dan penilaian terhadap keputusan pemilihan kerjaya (7-18), pusingan ketenangan dan kekurangan tenaga secara berkadar (19-30 tahun) dan yang terakhir pusingan pengunduran yang disebabkan oleh ketenangan atau kekecewaan (31-40). Justeru, latihan semasa perkhidmatan itu adalah penting bagi mengekalkan momentum guru-guru baru (Klassen & Chiu, 2010).

Gideonse (1982) telah menyarankan agar latihan guru hendaklah dijalankan secara berkala kepada semua sekolah kerana masalah P&P tidak sama antara satu sekolah dengan sekolah yang lain. Dalam konteks kajian, GPI disarankan agar diberi kursus terutamanya berkaitan pedagogi, baik ketika guru dalam latihan mahupun selepas latihan dan hendaklah dilakukan secara berterusan bagi meningkatkan profession perguruan GPI (Abd Ghafar Mahmud, 2011; Asmawati Suhid, 2011). Maklum balas kepada saranan tersebut, Abdullah Md. Din (2011) menyatakan bahawa kualiti GPI sentiasa dipantau dan ditambah baik dari semasa ke semasa. Ini dibuktikan dengan 230 siri kursus telah dijalankan sejak 2008 hingga 2011 yang menekankan penjana generasi *khairul ummah*, pengurusan organisasi dan isu-isu dakwah, peranan GPI sebagai penggerak wawasan ummah cemerlang, protokol memartabatkan GPI, isu-isu keselamatan negara, gejala sosial dan pengurusan stress GPI.

Namun demikian, dapatan kajian ini mendapati bahawa kekerapan GPI (tidak pernah, 1-2 kali setahun, 3 kali setahun dan lebih) menyertai latihan semasa dalam perkhidmatan bagi ketiga-tiga jenis latihan, iaitu latihan berkaitan kurikulum, latihan berkaitan P&P dan latihan berkaitan pembangunan diri tidak memberikan sebarang perbezaan kepada kualiti GPI. Dapatan ini amat bertentangan dengan matlamat umum sesuatu latihan dijalankan iaitu, bagi tujuan pembelajaran, penambahbaikan serta perubahan tingkah laku peserta (Ishak Mad Shah, 2002). Justeru, pengkaji berpandangan bahawa latihan-latihan yang biasanya dianjurkan oleh pihak KPM, JPN dan PPD perlu disemak semula dari segi pelaksanaannya.

Pandangan Seng Toh Wah (2005) sebelum ini, secara tidak langsung sedikit sebanyak memberikan pencerahan kepada dapatan kajian ini. Beliau berpandangan bahawa latihan atau kursus yang merupakan cara tradisional proses perkembangan guru kurang diberi perhatian. Selain, guru kurang mendapat peluang daripada pihak yang mentadbir latihan atau kursus berkaitan serta konteks sekolah mungkin kurang menyokong pelaksanaan amalan baru yang dipelajari daripada kursus.

Hal ini juga pernah diperjelaskan oleh Glomon (1999) iaitu, sesebuah latihan dikatakan berkesan sekiranya ia memenuhi matlamat yang ditetapkan. Sesuatu latihan juga perlu melalui lima proses bagi memastikan keberkesannya, iaitu proses menilai keperluan yang merangkumi analisis pekerja, organisasi dan tugas; proses reka bentuk program latihan yang mengambil kira aspek motivasi, persekitaran, pemindahan, pengulangan, maklum balas, peneguhan dan material; proses pemilihan kaedah latihan samada sambil kerja atau luar waktu kerja; proses sesi latihan; dan terakhir ialah proses menilai keputusan yang merangkumi pembelajaran, reaksi pekerja, keputusan organisasi dan perubahan tingkah laku (Ishak Mad Shah, 2002).

RUMUSAN DAN CADANGAN

Beberapa rumusan kajian dapat disimpulkan seperti berikut:

1. Kualiti GPI SMK secara keseluruhan berada pada tahap cemerlang. Namun demikian, tidak kesemua sub konstruk kualiti GPI mencapai skor min cemerlang. Ini kerana sub konstruk "kemahiran pedagogi", "sumbangan kemasyarakatan dan "pengamalan agama" hanya mencapai tahap baik. Manakala sub konstruk kualiti GPI yang lain mencapai tahap cemerlang, dengan skor tertinggi ialah sub konstruk "penguasaan ilmu agama", "pemikiran *rabbani*", "kemahiran komunikasi", "sahsiah", "kemahiran "psikologi" dan "budaya keilmuan".
2. Terdapat perbezaan kecil tahap kualiti GPI berdasarkan faktor jantina dengan kualiti GPI lelaki (min=4.41) mengatasi kualiti GPI perempuan (min=4.29).
3. Tidak terdapat perbezaan tahap kualiti GPI berdasarkan faktor lokasi sekolah.
4. Tidak terdapat perbezaan tahap kualiti GPI berdasarkan kekerapan mengikuti LDP berkaitan kurikulum.
5. Tidak terdapat perbezaan tahap kualiti GPI berdasarkan kekerapan mengikuti LDP berkaitan P&P.
6. Tidak terdapat perbezaan tahap kualiti GPI berdasarkan kekerapan mengikuti LDP berkaitan pembangunan diri.

Daripada rumusan dapatan kajian, adalah dicadangkan agar:

1. GPI perlulah melazimi amalan *taqarrub* melalui ibadat-ibadat sunat bagi membentuk keperibadian seorang *murabbi*, seperti menunaikan solat secara berjemaah, menunaikan solat *rawatib*, melaksanakan *Qiamulail*, membaca al-Quran setiap hari sekurang-kurangnya 3 muka, membaca Tafsir al-Quran, menghafal lebih daripada 40 hadis nabi, menghafal sekurang-kurangnya 10 surah selain *juz`amma* dan berpuasa sunat Isnin dan Khamis secara konsisten.
2. GPI perlulah lebih kreatif dalam menggunakan kaedah serta teknik pengajaran yang berpusatkan pelajar. Ini kerana GPI tidak boleh menafikan minat murid era informasi dan teknologi ini yang lebih gemar dengan aktiviti pembelajaran yang aktif serta mencabar.
3. Tugas GPI sebagai *murabbi* yang merupakan agen perubahan negara, tidak terbatas hanya di sekolah, bahkan GPI juga turut memainkan peranan dalam membentuk masyarakat. Perkara ini perlu direalisasikan melalui penglibatan GPI dalam aktiviti kemasyarakatan yang berkaitan mengikut bidang kepakaran.
4. Kelemahan sesetengah GPI lelaki dan perempuan perlu diambil perhatian, samada oleh pihak sekolah, IPG, BPG mahupun KPM. Dapatan kajian mendapati, GPI lelaki kurang baik dalam aspek dokumentasi, manakala GPI perempuan pula kurang baik dalam aspek pengelolaan program dan aktiviti yang melibatkan khalayak ramai. Justeru, bagi pihak yang melatih para guru seperti IPG; pihak yang

menganjurkan kursus, seminar dan LDP seperti sekolah, BPG dan KPM; dan pihak yang memberikan tugas kepada guru seperti sekolah, perlulah mengambil perhatian akan isu ini dan mengambil tindakan ke arah penambahbaikan kualiti guru khususnya GPI.

5. Bagi pihak yang menganjurkan kursus atau LDP samada pihak sekolah, KPM mahupun BPG, jenis dan pengisian program perlu disemak semua. Ini memandangkan dapatan kajian menunjukkan, pada pandangan GPI, perbezaan kekerapan latihan yang mereka sertai, samada berkaitan P&P, kurikulum dan pembangunan diri tidak memberikan perbezaan kepada kualiti mereka.

RUJUKAN

- Ab. Halim Tamuri, Adnan Yusopp, Kamisah Osman, Shahrin Awaluddin, Zamri Abdul Rahim, & Khadijah Abdul Razak. (2004). *Keberkesanan Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Pendidikan Islam ke atas Diri Pelajar. Laporan Penyelidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.*
- Ab. Halim Tamuri, & Khadijah Abdul Razak. (2003). *Pengajaran Akhlak di Sekolah Menengah: Persepsi Pelajar-Pelajar.* Paper presented at the *Prosiding Wacana Pendidikan Islam (Siri 3) Perkaedahan Pengajaran Pendidikan Islam: antara Tradisi dan Inovasi.*
- Ab. Halim Tamuri, Khadijah Abdul Razak, & Shahrin Awaluddin. (2010a). *Kaedah Pengajaran Pendidikan Islam: Konvensional dan Inovasi.* In Ab. Halim Tamuri & Nik Mohd. Rahimi Nik Yusoff (Eds.), *Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Pendidikan Islam* (pp. 38-70). Bangi: Universti Kebangsaan Malaysia.
- Ab. Halim Tamuri, Mohd Aderi Che Noh, Khadijah Abdul Razak, Kamarulzaman Abdul Ghani, & Zarin Ismail. (2010b). *Penilaian Pelajar-Pelajar Terhadap Amlan Pengajaran Guru Pendidikan Islam di Sekolah-Sekolah Menengah di Malaysia.* Paper presented at the *Persidangan Serantau Pendidikan Islam 2010.*
- Abd Ghafar Mahmud. (2011). *Pendidikan Islam: Harapan dan Masa Depan.* Paper presented at the *Kongres Pendidikan Islam Kebangsaan 2011*
- Abdullah Basmeh. (2010). *Tafsir Pimpinan al-Rahman.* Kuala Lumpur: Dar al-Fikir.
- Abdullah Sani Yahya. (2005a). *Mengurus Disiplin Pelajar.* Kuala Lumpur: PTS Professional Sdn. Bhd.
- Ahmad Kilani Mohamed. (2005). *Pengurususan Pendidikan di Sekolah dari Perspektif Islam.* Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Ahmad Munawwar Ismail. (2009). *Pengaruh Akidah terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar-Pelajar Sekolah Maenengah Kebangsaan di Malaysia.* Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Asmawati Suhid. (2005). *Pemantapan komponen akhlak dalam pendidikan Islam bagi menangani era globalisasi.* *Jurnal Kemanusiaan 6*; 95-104.
- Asmawati Suhid. (2011). *Program j-Qaf: Cabaran Kini, Harapan dan Masa Depan.* Paper presented at the *Kertas kerja Kongres Pendidikan Islam Kebangsaan 2011*
- Azhar Muhammad, & Nor Syakirah Samsuni. (2008). *Persepsi Guru Penidkan Islam terhadap Tanggungjawab Pelaksanaan Etika Profession Perguruan. Projek Ilmiah.*
- Azizi Yahaya, Shahrin Hashim, & Wan Zuraidah Wan Hamid. (2002). *Hubungan Antara Gaya Pembelajaran Dengan Pencapaian Akademik Pelajar.* Paper presented at the *International Conference on The challenge on Learning and Teaching in Brave New World.*

- Baharom Mohamad, Ali Suradin, & Za'ba Helmi Khamisan. (2008). *Peranan Pendidikan Islam dan Pendidikan Moral dalam membina sahsiah pelajar berkualiti*. Paper presented at the Persidangan Pembangunan Pelajar Peringkat Kebangsaan.
- Baharom Mohammad, & Iliyas Hashim. (2010). *Gaya pengajaran dan Pembelajaran*. Kuala Lumpur: PTS Profesional Publishing Sdn. Bhd.
- berliner, d. c. (2005). the inner impossibility of testing for teacher quality. *journal of teacher education*, 56, 205-213.
- Drake, C. (2002). Experience counts: Career stage and teachers' responses to mathematics education reform. *Educational Policy*, 16, 311-337.
- Dunkin, M. J., & Biddle, B. J. (1974). *The Study of Teaching*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Farrant, J. S. (1964). *Principle and Practice of Education*. London: Logman Group Limited.
- Gideonse, H. D. (1982). Teacher Education's Contribution to the University. *Journal of Teacher Education*, 33(2), 48-51.
- GLOMON, m. (1999). *A hand book for Training Strategic*. England: Gower Publishing Limited.
- Hapidah Mohamed. (2001). *Pemikiran Guru Cemerlang: Kesan Terhadap Prestasi Pengajaran*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Huberman, M. (1989). The professional life cycle of teachers. *Teachers College Record*, 91, 31-57.
- Ibn Khaldun Zaid 'Abdul Rahman ibn Muhammad. (1993). *Mukaddimah Ibn Khaldun*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ishak Mad Shah. (2002). *Pengenalan Psikologi Industri dan Organisasi* (Edisi ke-2 ed.). Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Ishak Sin. (2001). *Pengaruh Kepimpinan Pengajaran, Kepimpinan Transformasi dan Gantian Kepada Kepimpinan ke Atas Komitmen Terhadap Organisasi, Efikasi dan Kepuasan Kerja Guru*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- K. Shoba a/p C. Karuppaya. (2007). *Faktor-Faktor yang Mempengaruhi Kemerosotan Disiplin di Kalangan Pelajar Sekolah Menengah di Johor*. Universiti Teknologi Malaysia, Johor.
- Kahn, W. A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academic of Management Journal*, 33(4), 692-724.
- Kamarul Azmi Jasmi. (2010). *Guru Cemerlang Pendidikan Islam Sekolah Menengah di Malaysia: Satu Kajian Kes*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Khadijah Alavi, Rahim M. Sail, Lukman Abdul Mutalib, Anwar Ahmad, Shamsul Shah Taro, & Nor Ellina Abdul Razak. (2011). *Kecerdasan Sosial dan Emosi Guru Pendidikan Islam dalam Meningkatkan Prestasi Akademik dan Sahsiah Pelajar*. Paper presented at the Kongres Pendidikan Islam Kebangsaan 2011.
- Klassen, R. M., & Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741.
- Mohd Aderi Che Noh. (2009). Amalan Pengajaran Tilawah al-Quran: Satu Tinjauan terhadap Persepsi Guru di Sekolah Menengah Harian Malaysia. *Journal of Islamic and Arabic Education*, 1(1), 57-77.

- Mohd Jasmy Abd. Rahman, & Mohd Alif Ismail. (2007). *Teknologi Maklumat dan Komunikasi serta Aplikasi Multimedia dalam Pendidikan di Malaysia dan Indonesia*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohd Kassim Tusin. (2010). *Kualiti Guru Pendidikan Islam Sekolah Menengah di Sabah*. Universiti Malaysia Sabah, Sabah.
- Morris, C. G., & Maisto, A. A. (2001). *Understanding Psychology*. USA: Printice Hall.
- Musa Daia. (1987). *Satu Kajian Mengenai Pertalian Saiz Sekolah dengan Morel Guru dan Perkembangan Personaliti Murid-Murid*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Neuman, w. I. (2002). *Social Research Methods: Quantitative and Qualitative Approaches* (Ed. Ke-5 ed.). Needham Height, MA: Allyn and Bacon.
- Nooraida Yakob. (2008). *Profil profesionalisme pengajaran guru-guru sains matrikulasi anjuran kementerian pelajaran Malaysia*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Pallant, J. (2007). *SPSS sURVIVAL mANUAL*. Australia: Allen & Unwin.
- Rabiatul Adawiyah Ahmad Rashid. (2009). *Pengaruh epistemologi Islam terhadap pembentukan kepercayaan guru-guru sains Muslim dan amalan pengajaran mereka*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Rorlinda Yusof. (2009). *Kecerdasan Emosi, Efikasi Kendiri dan Sumbangan Terhadap Komitmen Guru Kaunseling Sekolah Menengah*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Saaidah Abdul Rahman. (2005). *Pengaruh iklim sosial dan iklim tugas terhadap sikap kerja guru-guru, pencapaian pelajar dan keberkesanan sekolah*. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Saidi Daud. (2008). *Faktor-Faktor yang Mempengaruhi Masalah Disiplin di Kalangan Pelajar-Pelajar Sekolah Menengah di Sekitar Daerah Klang, Selangor*. Universiti Teknologi Malaysia, Johor.
- Seng, T. W. (2005). *Penyelidikan tindakan: Perkembangan profesionalisme ke arah pengamalan reflektif dan penambahbaikan sekolah*. Paper presented at the Prosiding Penyelidikan Tindakan
- Syed Najmuddin Syed Hassan, Ab. Halim Tamuri, Isahak Othaman, & Mohd. Sabri Mamat. (2009). Kajian Persepsi Pelajar terhadap Tahap Professional Guru Pendidikan Islam MRSM. *Journal of Islamic and Arabic Education* 1(2), 31-50.
- Tschannen-Moran, M., & Gareis, C. R. (2004). Principals' sense of efficacy: Assessing a promising construct. *Journal of Educational Administration*, 42(5), 573-585.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of educational research*, 68(2), 202-248.
- Zalizan Mohd Jelas, Saemah Rahman, Roselan Baki, & Jamil Ahmad. (2005). Prestasi akademik mengikut gender. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 30, 93-111.